

1570 ret, neque tantum Venetæ, sed totius christianæ reipublicæ  
 causa ageretur, de Selymi Cypria expeditione suscepta, de  
 maritimis, terrestribusque apparatibus, de Reipublicæ egregia  
 pro imperio tutando voluntate, ac studio certiores christianos  
 Principes facere visum est. Itaque Senatus Michaeli Suriano, apud  
 Pontificem Maximum oratori, mandat, eidem significet: *Selymum arma terra marique comparare; reliquis sepositis curis, in Cypriam tantum expeditionem incumbere, quæ licet adversus Venetos instruat, in ea tamen de universa christiana reipublica procul dubio agi. Quanta Turcarum viribus ex illius insulæ adjectione accessurum sit, quæ amplitudine, divitiis, incolarum frequentia, ac situ præsertim mirum in modum excelat, ex qua in Syriam, atque in Judæam facilis trajetus Christianis olim patuerit? His ingruentibus periculis obviam ire, atque teterrimis christiani nominis hostibus obsistere, ad illum in primis spectare, qui Christi Servatoris vices in terris gereret; cuius religio, & cultus ab impuris hominibus in discrimen vocaretur: considerare Venetos eandem in se Sedem Apostolicam experturos, quam in se ipsam difficillimis temporibus Apostolica Sedes Rempublicam experta sit: pietatem Summi Pontificis, ingens conservandæ, ac propagandæ religionis studium nosse; sperare principem, & caput tantæ rei futurum: proinde auxilia ad immensum hoc belli pondus sustinendum exposcere, ut saluberimo exemplo reliqui Principes incitati cunctis viribus adversus acerrimum hostem pro christiana reipublica pro Dei Optimi Maximi gloria consurgerent, sociæque arma jungerent. Erat in Pio eximius religionis ardor, ut ceterarum rerum oblitus, singulari pietate pro christiana reipublica excubans, nihil prætermisurus videretur, quo immanium hostium conatus retunderet, Venetorumque causam tueretur. Itaque Suriano respondet: Nihil sibi antiquius esse, quam ut Venetis, quorum præclara in Apostolicam Sedem merita nota sunt, difficillimo hoc atque periculoso bello opituletur: cognoscere, si præpotens atque effera gens quidquam illis detrimenti intulisset, ejusdem mali labem ad reliquos quoque Principes, atque adeo universam christianam reipublicam pervasuram. Verum ut ea, quæ mente agitare, quemadmodum vellet, perficeret, vereri; cum præcipue quam infaustos exitus fœdera superioribus annis cum Paulo tertio Summo Pontifice, ac Carolo V.*

Im-

Senatus decretum de bello Turcico Christiani Principes certiores fieri.

Senatus mandatum ad Michaeli Surianum, oratorum ad Pontificem.

Pis Pontificis ad Surianum responsum.